

3. Назарова К.О. Особливості контролю маркетингової діяльності торговельного підприємства // *Фінанси України*. – 2000. – № 6. – С. 99–107.
4. Назарова К.О. Вплив маркетингу на фінансові результати діяльності підприємств торгівлі // *Фінанси України*. – 2000. – № 12. – С. 117–126.
5. Петренко С.Н. Особливості організації маркетингового контролю у суспільстві з перехідною економікою // *Вісник бухгалтера і аудитора України*. – 2004. – № 5 – 6. – С. 46–50.
6. Примак Т.О. Інтеграція маркетингових комунікацій у діяльності підприємства на споживчому ринку України // *Проблеми науки*. – 2003. – № 12. – С.28–31.

УДК 631.115.17:330.145(477.73)

ВИКОРИСТАННЯ ОКРЕМИХ ВИДІВ ОБОРОТНИХ МАТЕРІАЛЬНИХ РЕСУРСІВ В ПРИВАТНО-ОРЕНДНИХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

І. В. Тюкова, аспірант

Миколаївський державний аграрний університет

Важливою умовою успішної діяльності приватно-орендних сільськогосподарських підприємств є раціональне інвестування капіталу в оборотні засоби, що характеризується оптимальним співвідношенням їх елементів. Тому в процесі управління оборотними засобами значну увагу приділяють аналізу їх структури з метою забезпечення у майбутньому повного використання окремих їх видів і збільшення сукупної потенційної можливості генерувати прибуток підприємства.

Матеріальні оборотні ресурси мають велике значення для підприємств аграрного сектору економіки. Насіння та посадковий матеріал, корми, добрива, паливо — це те, без чого не може обійтися жодне сільськогосподарське підприємство при виробництві своєї продукції і на забезпеченість якими в першу чергу вони повинні звертати увагу.

Питання теорії і практики формування та ефективного використання оборотних засобів досліджували багато вчених: Саблук П.Т., Ковальчук Т.М., Шваб А.П., Шкарлупа А.П., серед фінансистів — Дем'яненко М.Я., Поддєрьогін А.М. та інші. Але вони розглядали оборотні засоби в сукупності, не приділяючи особливої уваги матеріальним оборотним ресурсам.

В умовах реформування в сільському господарстві України не може залишатись осторонь питання про забезпеченість підприємств матеріальними оборотними ресурсами. Відсутність глибоких і всебічних досліджень забезпеченості сільськогосподарських підприємств матеріальними оборотними ресурсами із врахуванням специфіки умов реформування в сільському господарстві зумовили вибір теми даної статті.

Дослідження проведено на приватно-орендних сільськогосподарських підприємствах Новобузького району Миколаївської області.

Приватно-орендні сільськогосподарські підприємства Новобузького району Миколаївської області — це господарства, які майже всі є прибутковими. В районі вони виробляють 75% всього обсягу сільськогосподарської продукції, загальна сума прибутку за 2003 рік становила 5514 тис. грн. І тільки одне із вісімнадцяти працюючих на даний час приватно-орендних сільськогосподарських підприємств є збитковим (ПОСП “Успіх”). Тому господарства можуть поповнювати свої насінневі фонди високоякісними сортами насіння, вносити органічні та мінеральні добрива, що призведе до збільшення урожайності сільськогосподарських культур.

При використанні матеріальних оборотних ресурсів потрібно враховувати особливості оборотних засобів, зумовлені специфікою сільськогосподарського виробництва. Велика тривалість обігу оборотних засобів, викликана тривалістю виробничого циклу, потребує авансування оборотних засобів у великих розмірах і на тривалій час. Велика нерівномірність витрат оборотних засобів і суттєва зміна їх структури по періодах року зумовлена сезонністю виробництва. Певна частина сільськогосподарської продукції не реалізується, а в натуральній формі у вигляді насіння, кормів тощо знов надходить у внутрішньогосподарський обіг [2, с.60].

Склад, структура і зміна матеріальних ресурсів характеризується натуральними, якісними і вартісними показниками. За допомогою кількісних параметрів оцінюють наявність матеріальних ресурсів, їх склад, потребу і рівень забезпеченості ними підприємства (по конкретних видах), функціональну та фізичну придатність ресурсів до використання.

Насіння та посадковий матеріал в рослинництві — одна з головних статей матеріальних витрат, що включаються до собівартості

сільськогосподарської продукції. Потреба господарства в насінні визначається на основі норми висіву на 1 га посівної площі з урахуванням страхового запасу. Норма висівання насіння значною мірою залежить від якості посівного матеріалу. Потребу по кожній культурі можна задовольнити різними сортами, які мають різні показники якості. Порівнюючи фактичну наявність насіння з потребою в ньому, визначають рівень забезпеченості ним господарства (табл.1).

Таблиця 1

**Забезпеченість насінням приватно-орендних
сільськогосподарських підприємств**

Культура	На 01.04. 2001 р.			На 01.04. 2002 р.			На 01.04. 2003 р.			На 01.04. 2004 р.		
	Потреба, ц	Наявність, ц	Рівень забезпеченості, %	Потреба, ц	Наявність, ц	Рівень забезпеченості, %	Потреба, ц	Наявність, ц	Рівень забезпеченості, %	Потреба, ц	Наявність, ц	Рівень забезпеченості, %
Ярий ячмінь	13000	12081	92,9	15210	15030	98,8	15210	17640	116	19554	19940	102
Просо	220	152	69,1	100	120	120	108	61	56,5	104	100	96,2
Гречка	552	532	96,4	305	270	88,5	828	387	46,7	195	180	92,3
Зернобобові	900	940	104,4	984	1000	101,6	1107	1413	127,6	1400	1440	102,9
Соя	170	300	176,5	70	-	-	300	555	185	224	250	111,6
Кукурудза	1420	1421	100,1	115	505	439,1	1346	652	48,4	398	400	100,5
Соняшник	570	573	100,5	532	637	119,7	872	718	82,3	690	645	93,5
Картопля	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Розглядаючи вищенаведені показники, видно, що забезпеченість насінням приватно-орендних сільськогосподарських підприємств Новобузького району Миколаївської області за останні чотири роки мало різниться. Так, на 01.04.2001 року господарства були забезпечені власним насінням зернобобових, сої, кукурудзи та соняшнику. По зернових культурах треба було використати певний відсоток купованого насінневого матеріалу, або в деяких випадках зменшити норму висіву насіння на 1 га, що недопустимо.

В 2002-2003 роках рівень забезпеченості насінням окремих культур недостатній.

В 2004 році рівень забезпеченості був задовільний, хоча не вистачало власного насіння проса, гречки та соняшнику відповідно на 3,8%, 7,7%, 6,5%.

Споживання палива та паливно-мастильних матеріалів усіма підприємствами та населенням Новобузького району у 2003 році склало 14639 тонн палива в умовному вимірі і збільшилось відповідно до 2002 року на 1068 тонн, або на 7,9%, а по відношенню до 2001 року — на 1109 тонн, або на 8,2%. Споживання окремих видів палива та паливно-мастильних матеріалів показано на рис. 1.

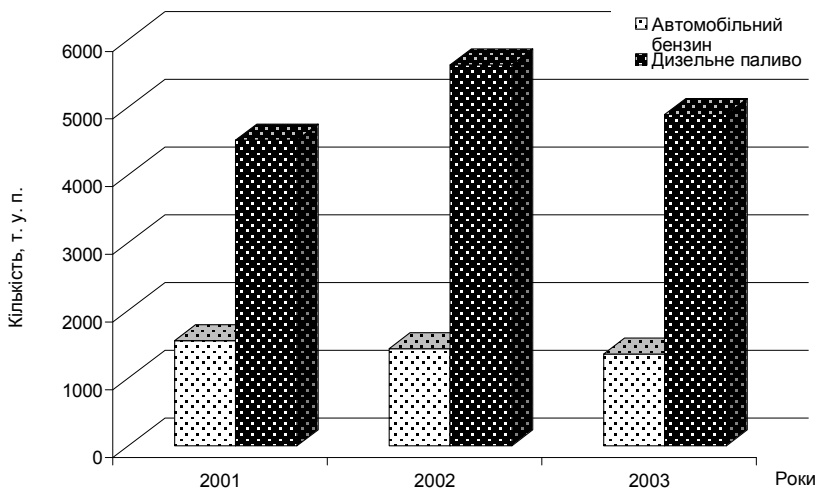

Рис.1. Споживання окремих видів палива приватно-орендними сільськогосподарськими підприємствами Новобузького району Миколаївської області

Аналізуючи рівень споживання палива по роках (рис.1.), видно, що приватно-орендні сільськогосподарські підприємства Новобузького району у 2003 році менше використали автомобільного бензину порівняно з 2002 роком на 5,5%, а з 2001 роком — на 12,7%. Що стосується дизельного пального, то використання цього виду палива по сільськогосподарським підприємствам коли-

вається. Так, у 2003 році ця сума становила 4891,7 тонн палива, що на 13,0% менше, ніж у 2002 році, але на 8,4% більше, ніж у 2001 році. Це пов'язано з тим, що все менше використовують автомобільний вантажний транспорт, замінюючи його тракторами, а також у 2002 році був збільшений обсяг робіт, пов'язаних з обробітком ґрунту, що призводить до меншого споживання автомобільного палива і зростання використання дизельного палива.

За проведеними дослідженнями виявлено, що ефективне використання оборотних матеріальних ресурсів є важливою умовою успішного господарювання будь-якого сільськогосподарського підприємства. Насіння і добрива — це такі види матеріальних ресурсів, без яких не зможе обійтися господарство при виробництві продукції і на забезпеченість якими воно повинно звернути особливу увагу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Білейченко О. Г. Структура обігових коштів в умовах ринкової економіки // Фінанси України. — 2003. — №5. — С.70-72.
2. Ковальчук Т. М. Оперативний аналіз забезпечення матеріальними оборотними ресурсами сільськогосподарських підприємств // Економіка АПК. — 2001. — №11. — С. 59-64.
3. Потійко Ю. А. Формування оптимального розміщення оборотних активів суб'єктів господарювання // Фінанси України. — 2001. — №7. — С. 80-88.

УДК 657.6

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ЗАПАСИ ТА ЇХ АУДИТУ ЗГІДНО З НАЦІОНАЛЬНИМИ СТАНДАРТАМИ

*Н.В.Хом'як, кандидат економічних наук, доцент
Білоцерківський державний аграрний університет*

Аудит матеріальних ресурсів сприяє вирішенню проблем раціонального формування і використання матеріально-технічної бази,